

Uimhir Lárionaid

71

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2011–2012

Eolaíocht: Teastas Singil (Modúlach)

Gníomhaíocht Dhaonna agus Sláinte
Modúl 2

Bonnsraith

[GSC21]

DÉ MÁIRT 15 BEALTAINÉ 2012, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.

Freagair **gach ceann** de na **seacht** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Don Scrúdaitheoir amháin

Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Marc
Iomlán

LEATHANACH BÁN

(ii) Cad iad na hairdí is coitianta sa rang?

_____ cm agus _____ cm [1]

(iii) Is sampla í airde d'éagsúlacht leanúnach i ndaoine. Cad é mar a chuireann an graf é seo in iúl?

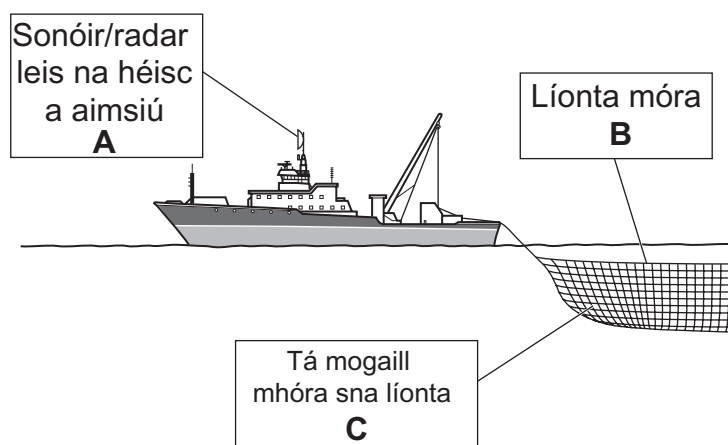
[1]

(iv) Luaigh dóigh **amháin** a n-athróidh na torthaí má thomhaistear airde na mbuachaillí bliain ina dhiaidh sin nuair atá siad 14 bliana d'aois.

[1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

- 3 (a)** Taispeánann an léaráid cuid de na gnéithe a bhaineann le bád nua-aimseartha iascaigh.

- (i) Cén ghné (**A**, **B** nó **C**) a thaispeántar sa léaráid a bheidh ina cuidiú na stoic éisc a chaomhnú?

 [1]

- (ii) Luaigh **dhá** rud eile is féidir a dhéanamh leis na stoic éisc a chaomhnú.

Ciorclaigh na freagraí cearta.

tearmainn a bhfuil cosc ar iascaireacht iontu

níos mó laethanta iascaireachta a bheith ann

limistéar iascaireachta níos mó do na báid

teorainn a chur leis an líon laethanta iascaireachta do gach bád

[2]

- (iii)** Tá na stoic éisc i mbaol chomh maith mar gheall ar thruailliú. Luaigh cineál **amháin** de thruailliú uisce a dhéanann dochar d'éisc.

[1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

- 4 Tá daonra Thuaisceart Éireann ag fás go gasta. Is í an phríomhchúis atá leis seo ná go bhfuil saol níos faide ag daoine anois. Tá cúram leighis níos fearr ar cheann de na cúiseanna a bhfuil saol níos faide ag daoine anois.

(a) Luaigh fáth **amháin** eile a bhfuil saol níos faide ag daoine.

Ciorclaigh an freagra ceart.

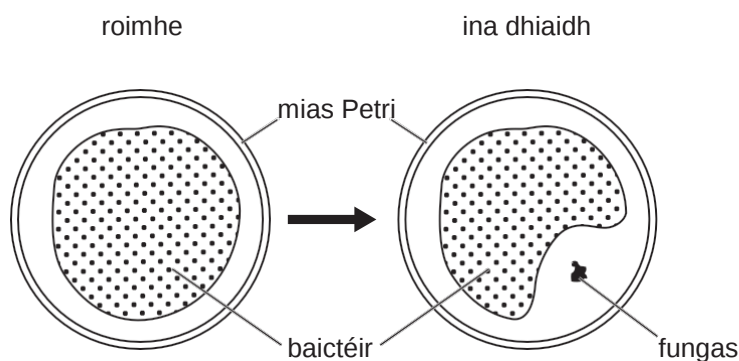
níos mó dífhostaíochta

aiste bia níos fearr

córais bóithre níos fearr

[1]

- (b) Tá forbairt antaibheathach ar cheann de na cúiseanna a bhfuil cúram leighis níos fearr againn. Taispeánann an léaráid seo a leanas cad é a tharla nuair a d'éiligh fungas na baictéir a bhí á bhfás i mais Petri ag Alexander Fleming.

- (i) Luaigh dhá tháta is féidir a bhaint ón bhreathnú seo.

1. _____

2. _____ [2]

- (ii) Ainmnigh an t-antaibheathach a táirgeadh faoi dheireadh i ndiaidh an bhreathnaithe seo.

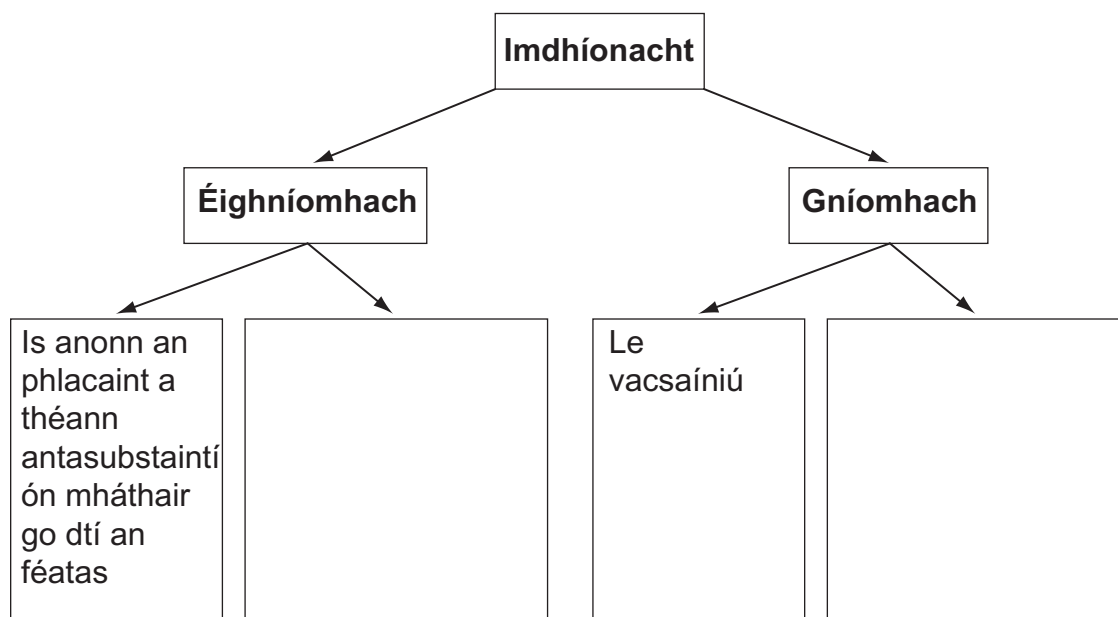
_____ [1]

- (c) Comhlánaigh an abairt seo a leanas.

Is féidir leathnú 'sárfhrídíní' amhail _____

a laghdú trí shláinteas maith a bheith ann in ospidéal agus gan antaibheathaigh a ró-úsáid sa dóigh nach n-éireoidh baictéir

_____ dóibh. [2]

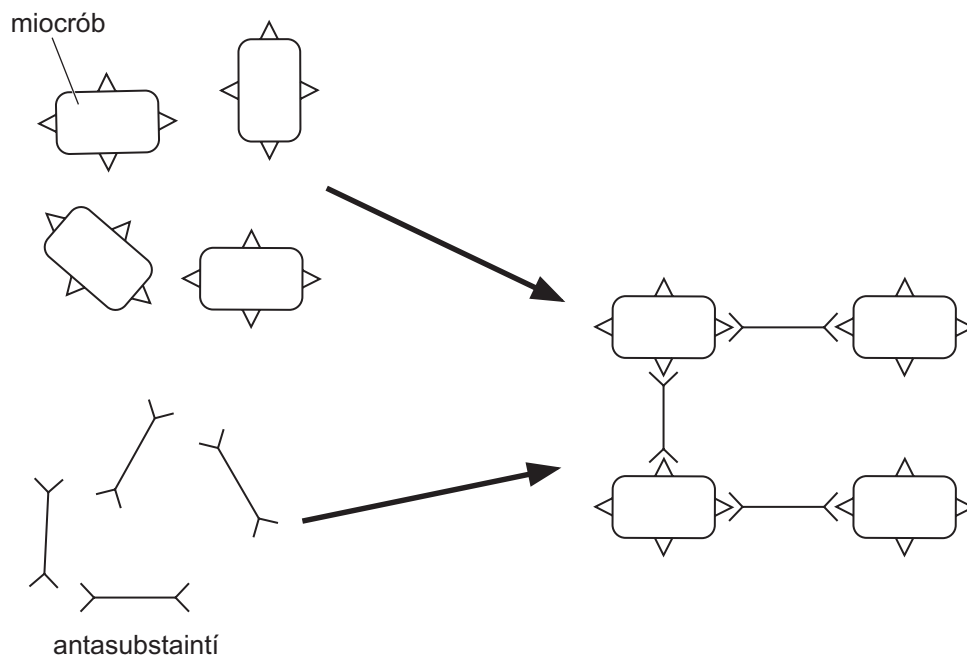
- (i) Leis an léaráid a chomhlánú, luaigh dóigh amháin eile ar féidir gach cineál imdhíonachta a bhaint amach. [2]
- (ii) Luaigh buntáiste amháin agus míbhuntáiste amháin a bhaineann le himdhíonacht éighníomhach.

Buntáiste _____

Míbhuntáiste _____

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(b) Taispeánann an léaráid seo thíos cad é mar a bhíonn antasubstaintí ag cur in éadan miocrób.

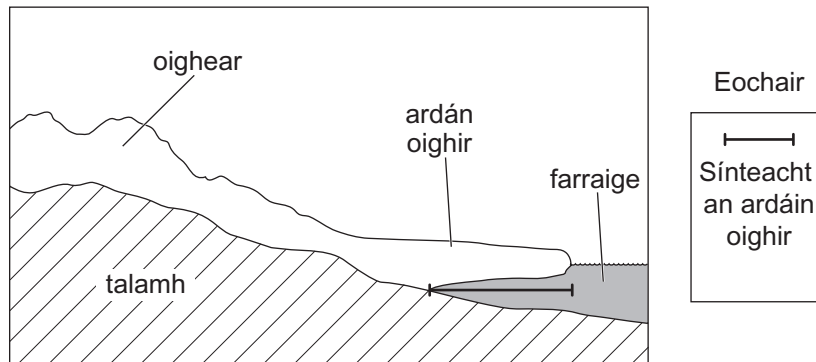

(i) Úsáid an léaráid agus do chuid eolais féin lena mhíniú cad é mar a bhíonn antasubstaintí ag cur in éadan miocrób.

[3]

(ii) Ainmnigh an próiseas trína mbíonn miocróib á slogadh agus á ndíleá ag fuilchealla bána.

- 7 (a) Is ó 'ardáin' oighir a mbíonn róna á seilg ag béir bhána.

Taispeánann an tábla seo thíos an t-uasfhad a shín an t-ardán oighir taobh amuigh d'oiléan sa Chiorcal Artach ó 1950–2010.

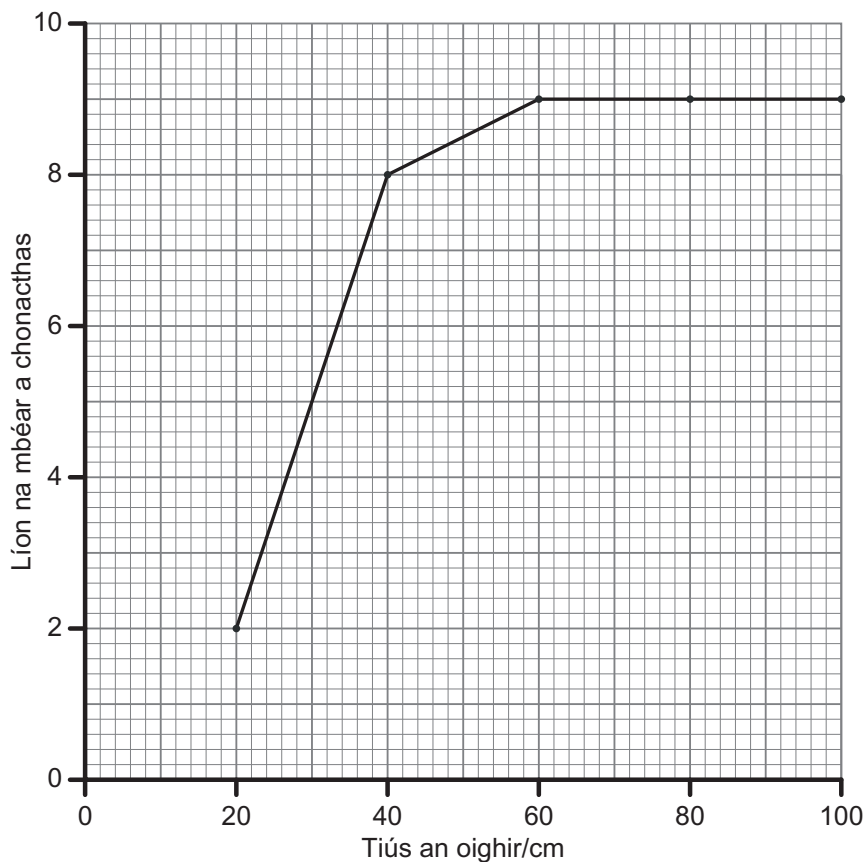
Bliain	Sínteacht an ardáin oighir/km
1950	3.5
1960	3.25
1970	2.8
1980	2.6
1990	2.4
2000	2.3
2010	2.2

- (i) Luaigh an treocht atá á léiriú ag an fhaisnéis sa tábla thuas.

_____ [1]

- (ii) Síltear gurb é téamh domhanda is cúis leis an athrú ar an ardán oighir. Mínigh ina hiomláine cad é is cúis le téamh domhanda agus cad é mar atá fianaise san fhaisnéis seo go bhfuil sé ag tarlú.

 _____ [3]

- (i) Cad chuige, dar leat, nach bhfacthas aon bhéar bán ar oighear atá níos lú ná 20 cm ar tiús?

[1]

- (ii) Cad é a tharlóidh, dar leat, do bhéir bhána má leanann an t-oighear de bheith ag éirí níos tanaí?

[1]

Is samplaí de thoisc aibitheacha iad sínteacht agus tiús oighir.

- (iii) Cad é a chiallaíonn an téarma **aibitheach**?**

[1]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.